

STANOWISKO
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO
z dnia 17 grudnia 2018 r.

w sprawie ustanowienia roku 2019 Rokiem Powstania Wielkopolskiego
w setną rocznicę jego wybuchu

W końcu XVIII w. w wyniku trzech rozbiorów zniknęła wielonarodowa, wielokulturowa i wieloreligijna Rzeczpospolita Obojga Narodów. Jej obszar podzielony został pomiędzy ówczesne Królestwo Prus, Imperium Rosyjskie oraz monarchię habsburską. Tereny obecnego województwa kujawsko-pomorskiego znalazły się wówczas w całości w składzie zaboru pruskiego. Najwcześniej, bo już w 1772 r. pod obcą – pruską – władzę trafiły Bydgoszcz, Zachodnie Kujawy z Inowrocławiem na czele oraz leżące nad Notecią tereny Pałuk i Krajny. Pozostałe jego części podzieliły ten los w wyniku II rozbioru z 1793 r. Następnie po upadku i rozbiorze Księstwa Warszawskiego w 1815 r. Wschodnie Kujawy – wraz z Włocławkiem – weszły w skład Królestwa Polskiego, stając się tym samym częścią zaboru rosyjskiego. Taka sytuacja, pomimo krwawo tłumionych przez zaborców polskich powstań narodowych z 1794 r. oraz z lat 1830-1831 i z 1846 r., a także „Wiosny Ludów” z 1848 r. i kolejnego powstania przeciw Rosji z lat 1863-1864 przetrwała aż do wybuchu wojny światowej, z którą Polacy – jak się okazało słusznie – wiązali poważne nadzieje na zmianę swego losu i powstanie możliwości odrodzenia się niepodległego i całkowicie suwerennego państwa polskiego.

Kłęska bądź też upadek wszystkich państw zaborczych, który nastąpił w wyniku Wielkiej Wojny doprowadził do odrodzenia się w listopadzie 1918 r. niepodległej Rzeczpospolitej Polskiej. Najwcześniej w jej składzie znalazły się Wschodnie Kujawy wraz z Włocławkiem i Lipnem. Natomiast o losach ich zachodniej części oraz o przynależności państwowej Pałuk i Krajny, a także części późniejszego województwa pomorskiego zdecydować miały zwycięskie mocarstwa przygotowujące w Wersalu traktat pokojowy, który zamierzano podyktować pokonanej i chwilowo osłabionej II Rzeszy Niemieckiej.

Jednak Polacy nie zamierzali biernie czekać na postanowienia konferencji pokojowej oraz ulegać niemieckim prowokacjom. W wyniku tego 27 grudnia 1918 r. w Poznaniu i na terenie znajdującej się pod panowaniem niemieckim Wielkopolski nastąpił spontaniczny wybuch powstania, które później otrzymało nazwę Powstania Wielkopolskiego. Pomimo swej nazwy szybko ogarnęło ono także Pałuki i Krajnę – Żnin, Łabiszyn i Szubin oraz Zachodnie Kujawy. Najważniejsze miasto tego regionu, mianowicie Inowrocław z niemieckiej niewoli – po krwawej walce powstańców dowodzonych przez podporucznika Pawła Cymśa – wyzwolony został już 6 stycznia 1919 r. Wcześniej zaś w rękach powstańców znalazły się Barcin, Piechcin i Kruszwica oraz cały szereg innych miejscowości.

W efekcie tego, często spontanicznego, wysiłku zbrojnego oraz godnego podziwu wysiłku organizacyjnego i materialnego mieszkańców ówczesnej Wielkopolski oraz Zachodnich Kujaw, a także Pałuk i Krajny znaczna część byłego zaboru pruskiego wróciła do Macierzy, stając się ważną i wartościową częścią odrodzonej Rzeczpospolitej Polskiej, przy czym ci sami ludzie wnieśli również znaczący wkład w ustalenie jej ówczesnych wschodnich granic.

Biorąc bowiem pod uwagę wyjątkowe znaczenie tych wydarzeń oraz zasługi tworzących je ówczesnych Polaków, mianowicie powstańców wielkopolskich, dla ziem tworzących obecnie województwo kujawsko-pomorskie oraz ich szczególne znaczenie dla budowania tożsamości współczesnych mieszkańców naszego regionu, radni Sejmiku

Województwa Kujawsko-Pomorskiego pragną przypomnieć oraz uczcić bohaterów tamtych wydarzeń. Są one bowiem integralną i niezmiernie ważną częścią procesu scalania polskich ziem oraz odzyskiwania niepodległości przez Polskę, który miał miejsce w latach 1918-1920-1921. Dlatego też Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego dla uczczenia powstańców wielkopolskich, którzy przyczynili się do połączenia z odrodzoną Rzeczpospolitą Polską obszaru Zachodnich Kujaw oraz Pałuk i Krajny postanawia ustanowić rok 2019 Rokiem Powstania Wielkopolskiego w setną rocznicę jego wybuchu.